

HET DIER,

HET DIER

**EN HET
BEESTJE 8+**

**SIMETRA
RETAEHT**

DIT IS EEN LESBRIEF VAN THEATER ARTEMIS

's-Hertogenbosch, augustus 2021

Beste leerkracht,

Binnenkort bezoek je met je klas HET DIER, HET DIER EN HET BEESTJE van Theater Artemis.

EEN GEZONGEN FABEL OVER EEN DOODGEWOON MEISJE VAN ACHT

Een konijn/zebaars/kip loopt iedere ochtend met twee moeflons/naaktslakken/brandganzen naar haar basisschool aan de andere kant van de wijk. In de klas van meester ringslang/bruinvis/lama heeft ze veel lol, maar ook wat moeite met opletten. Een bosduif/steenmarter/melkkoe komt haar eens observeren in de klas. Hoe kunnen ze haar beter helpen? Moet ze niet eens gaan kijken op een andere school? Met knikkende poten/vinnen/vleugels stapt ze in het taxibusje van de spitsmuis/tapir/karekiet. Hebben ze daar ook zo'n lieve meester? En hoe moet het in de lente met haar kinderfeestje?

In een kijkdoos vol dieren, gevoelige snaren en goede bedoelingen maakt Theater Artemis van hele gewone dingen een dromerige 'musical'. Een fabelachtige voorstelling met een echte hond, live zang en muziek over interne begeleiders, badmintonnen en net even anders zijn.

We zien een bezoek aan een voorstelling als een sprong met een afzet, zweeffase en landing. (voorbereiding – voorstelling – verwerking).

De sprong begint met een afzet in de klas. De introductie van de voorstelling is een groot onderdeel van de beleving. Als leerkracht speel je daar natuurlijk een belangrijke rol in.

In deze brief vind je een les die gaat over het kijken naar theater. In de les sporen we leerlingen aan om te kijken en te associëren en interpreteren. Een theatervoorstelling is immers een dialoog tussen de voorstelling en de toeschouwer. Als publiek geef je de voorstelling betekenis. Kijken naar theater is actief, omdat je zelf mag denken en onderzoeken.

Het is belangrijk dat je als leerkracht dit proces van verwondering en onderzoeken aanspoort. Dit werkt vooral door vragen te stellen en samen na te denken. En door weg te blijven van 'uitleggen' wat iets betekent. Er is immers niet één antwoord.

In de afzet oefenen we hiermee, zodat de leerlingen klaar zijn voor de zweeffase: het bezoek aan de voorstelling, waar ze worden ondergedompeld in de chaos van de artistieke onvoorspelbaarheid.

Na het bezoek volgt dan de landing in de klas. In deze brief vind je ook een handvat voor het gesprek achteraf. Opnieuw is het belangrijk om vooral vragen te stellen. De kinderen denken soms dat ze het niet begrepen hebben, maar ze hebben vaak heel veel ervaren en weten meer dan ze denken. Vaak verrassen ze zichzelf (en ons) met de mooie ideeën die ze hebben gekregen van de voorstelling.

Veel plezier gewenst bij deze sprong!

Met vriendelijke groet,

Sem Jonkers en Erica van de Kerkhof

AFZET

duur: ongeveer 30 minuten

Bekijk als start de trailer van de voorstelling. Deze is te vinden op de scholenpagina:

artemis.nl/scholen/het-dier-het-dier-en-het-beestje/

(let op het is een filmpje met een echte hond op een grasveld, achter een bureau etc.)

Vraag om eerste reacties: Wat valt je op? Wat verwacht je nu van de voorstelling? Krijg je er zin van?

Opdracht 1: Een oefening in het kijken naar kunst / theater: betekenis geven aan wat je ziet.

Deze opdracht draait om de vragen: WAT ZIE JE? en WAT BETEKENT HET VOOR JOU?

We creëren een paar beelden met de leerlingen. De klas interpreteert/associeert wat dit beeld kan betekenen. Er zijn geen goede of foute antwoorden. Iedereen kan iets anders zien in het beeld. Wel is het belangrijk dat de associatie vanuit het beeld komt. Vandaar dat het belangrijk is om steeds de koppeling te maken. Het leert de leerlingen ook dat een voorstelling voor iedereen anders kan zijn.

We beginnen de opdracht met het volgende beeld:

Vraag een vrijwilliger uit de klas en zet die voor de groep. Fluister in het oor dat hij/zij in een pose moet gaan staan: armen langs het lichaam en naar de voeten kijken. Help zo nodig nog een beetje. Nu is het aan de klas om te vertellen wat zien. Bespreek dat aan de hand van de volgende vragen:

- Wat zie je?
- Wat voelt deze persoon?
- Wat is er gebeurd met hem/haar?
- Waar is hij/zij?
- Als hij/zij geen mens zou zijn, wat zou hij/zij dan kunnen zijn?

Het gaat erom dat de leerlingen associëren vanuit wat ze zien. Het is daarom goed om te vragen waarom ze dat denken, wat in het beeld hierop wijst:

'Ik zie dat...' (beschrijving), 'Ik denk dat...' (interpretatie)
'Ik denk dat...' (interpretatie), 'Dat zie ik aan ...' (beschrijving)

Het gaat erom dat er niet één antwoord mogelijk is, maar juist dat iedereen iets anders kan zien.

Na een applaus voor de leerling die zo goed stil heeft gestaan vraag je hem/haar te vertellen wat

jouw opdracht was.

Zo kun je bespreken dat de kijkers de het beeld afmaken door erover na te denken. Ze geven betekenis aan wat ze zien. Want: de leerling keek alleen maar naar de vloer en de kinderen konden al hele verhalen bedenken.

We maken nog een beeld:

Een leerling staat vooraan, handen over elkaar en kijkt naar de voeten. De andere leerling staat er schuin achter, handen in de zij en kijkt naar de voorste leerling.

Herhaal de voorgaande vragen.

Leuke vraag die ook bij dit beeld kan:

- Als een van de kinderen de meester of juf is, wie van de twee is dat dan? En waarom?

Maak nu een kleine verandering in het beeld. Laat bijvoorbeeld de achterste leerling ook naar beneden kijken. Of laat de voorste leerling achterom kijken. Verandert de betekenis nu? En waarom?

We sluiten af met het volgende beeld:

Een leerling staat rechtop met de handen langs de zij. Daaromheen liggen kinderen op de grond in gekke houdingen. Op de foto liggen er twee mensen. Het werkt goed om een stuk of vijf kinderen te laten liggen.

Je kunt eerst weer kort de vorige vragen terughalen. Daarna voeg je een volgende stap toe. Lees het verhaaltje hierna 'Egel en olifant' voor, terwijl de leerlingen in de pose blijven staan /liggen.

Egel en olifant

Op een dag viel de olifant uit de top van de linde recht naar beneden door het dak op de tafel van egel en dwars door de tafel op de vloer.

'Au' kreunde hij.

De egel was van schrik onder zijn bed geschoten en maakte geen geluid.

'Is er iemand?' vroeg de olifant.

Nee, dacht de egel. Hier is niemand, maar hij zei niks.

De olifant stond op. 'Wat is het hier éénzaam' mompelde de olifant. 'Waarom ben ik niet op een plek gevallen waar het gezellig is?'

Verontwaardigd vertrok hij.

De egel kwam voorzichtig tevoorschijn. Het begon te regenen en zijn kamer werd nat. Hij keek naar alles wat kapot was.

Dit komt mijn eenzaamheid wel ten goede... dacht hij somber.

Het regende nog urenlang.

De egel rolde zich op onder een kapot stuk tafel en viel in slaap.

- Is je idee over het beeld nu veranderd? Kijken we er anders naar?
- Wie is wie in het beeld?

Er komen vast verschillende antwoorden. Wederom gaat het er niet om dat er een goed antwoord is. We kunnen het juist allemaal net anders zien. Misschien is voor de een het staande kind de egel en voor de ander de olifant. De een kan denken dat de kinderen die op de grond liggen stukken tafel zijn, voor een ander zijn het misschien allemaal bange egels of gevallen olifanten. Mochten er niet meteen ideeën komen, dan kun je ook nog wat doorvragen. Bijvoorbeeld: Kunnen de kinderen die op de grond liggen ook iets anders dan mensen zijn?

Opdracht 2: Voorbereiding op een bezoek aan het theater

De leerlingen zijn nu voorbereid op het kijken naar de voorstelling. Maar naar het theater toe gaan is ook een hele beleving. Dus reis er naar toe, de garderobe, de ingewikkelde klapstoelen. Aan de hand van deze fysieke opdracht bereiden we de leerlingen voor op het bezoek en geven ze tegelijkertijd iets mee over regels van theaterbezoek.

Vraag de leerlingen om naast hun tafel te gaan staan. Neem ze mee door de dag, wat gaan ze allemaal mee maken. We vertrekken van school, nemen de bus, etc. Ondertussen doe je verschillende fysieke opdrachten:

- **Beenspieren trainen (bijvoorbeeld met lunges)**

Je loopt (op je plek) in het theater naar de zaal waar de voorstelling gaat zijn. Wanneer je binnen bent zie je daar een gigantische tribune. Voor je die op kan moet je de benen goed trainen. Dus doe met mij mee.

Dan gaan we nu kijken of jullie er klaar voor zijn om de benen hoog op te tillen. Kan het andere been het ook? Heel goed. Loop de trap maar op.

- **Armspieren trainen. (biceps aanspannen)**

Nu ben je aangekomen bij je stoel. In het theater zijn dat klapstoelen. Dit is niet zomaar een klapstoel, maar een hele stugge, zware klapstoel. Dus laat je armspieren maar zien. Span ze goed aan.

Dan gaan we nu de stoel naar beneden duwen. Houd hem goed tegen en ga er snel op zitten, de rest van de voorstelling blijft de klapstoel in deze positie! Dit gaan we nog een keertje doen om de armen goed te trainen.

- **Bil spieren trainen (bijvoorbeeld met squats)**

We kunnen nu op de stoel zitten, alleen hebben we nog niet de bilspieren getraind om lang te kunnen zitten. We willen natuurlijk niet halverwege de voorstelling kramp krijgen. Zet je benen uit elkaar en zak naar beneden. Oke, en nog een keer. En nog een keer.

- Nek losdraaien

Op het toneel is van alles te zien. Draai daarom je nek goed los, zodat je alles goed mee krijgt. Dit gaan we oefenen, kijk snel naar links, naar rechts, boven en onder.

- Oren spitsen

Er is niet alleen vanalles te zien, maar er is natuurlijk ook veel te horen. Wees nu allemaal even heel stil en luister naar de geluiden buiten het lokaal. Hoor je die auto?

- Applaus oefenen

Als de voorstelling klaar is geef je een applaus. Dat gaan we nu oefenen. Dat klinkt goed. Geef nu eens een applaus voor een saaie, stomme voorstelling. Nu een applaus voor een fantastische voorstelling.

Als laatste kan je ook nog een staande ovatie geven. Weet iemand wat dat is? Je gaat tijdens het applaus staan, omdat je het zo goed vond. Dat gaan we ook oefenen. Begin zittend en ga tijdens het applaus staan.

Deze opdracht is ook leuk om (nog een keer) te doen vlak voor je vertrekt naar het theater!

ZWEEFFASE

duur: ongeveer 90 minuten

De voorstelling speelt zich af in een diorama. We zien allerlei dieren. Opgezette dieren, knuffels, mensen in dierenpakken etc. Ze spelen en zingen het verhaal van Sterre, een doodgewoon meisje van 8. Sterre heeft het moeilijk op school en moet misschien naar een andere school. Daar komt een hoop bij kijken... Bij scènewissels wordt het doek voor het diorama wit en kun je even weinig zien. Er is een vertelstem die je meeneemt in het verhaal van Sterre.

Zoals we in de afzet al meegeven zal ieder kind de voorstelling anders beleven. De een let op al die dieren of hun vreemde stemmen, de ander let op het verhaal of swingt mee met DJ Milan, de broer van Sterre. Sommige gesprekken zijn lastig te volgen voor kinderen, want zo volwassen... gaat dat zo in het leven van een kind? Herkennen ze dat? Wat doe je dan als je daar naar zit te kijken?

Het is fijn als je zelf tussen de leerlingen in gaat zitten, dan beleven jullie samen de voorstelling. Misschien juist in de buurt van kinderen van wie je verwacht dat ze het lastig zullen vinden om rustig te kijken. Of naast kinderen die het spannend vinden.

De voorstelling roept reacties op, gelach, meebewegen met de muziek, elkaar wijzen op details in het decor en de verschillende dieren. Dat is prima natuurlijk, zolang het over de voorstelling gaat. Het mag natuurlijk niet de beleving van de andere leerlingen verstoren. We vertrouwen erop dat jij als leerkracht de afweging kan maken wanneer je een leerling vraagt om stil te zijn of niet.

Misschien vanzelfsprekend: tijdens de voorstelling graag mobiele telefoons uit en er mogen geen foto's gemaakt worden!

De voorstelling eindigt met een klein gemaskerd dierenfeestje. Voor de kinderen zijn er ook maskers na afloop. Deze kan je gebruiken voor het bespreken van de voorstelling. Rond het maskers vind je een aantal vragen om te bespreken. Knip de maskers uit en bewaar de vragen.

De leerlingen hebben zelf ook vast vanalles te vertellen en te vragen over de voorstelling. Als leerkracht hoef je natuurlijk niet het antwoord te hebben. Hopelijk kunnen jullie er samen achter komen wat zou kunnen en ideeën uit wisselen. Vraag daarom steeds aan andere leerlingen of zij misschien een idee of een antwoord hebben op vragen van hun klasgenoten.

Vraag kinderen om een vraag voor te lezen van hun masker. Er zijn een paar verschillende vragen:

Haai / ree / hond:

- Vertel over wat je hebt gezien bij HET DIER, HET DIER EN HET BEESTJE? Aanvullend hierbij kun je vragen: Vertel over het verhaal dat gezongen en verteld werd. En waar ging de voorstelling voor jou over?

Hond:

- Welk moment in de voorstelling vond je het verdrietigst? (Vraag het moment in detail te beschrijven. Waar deed het je aan denken?)
- Welk dier zou jou mogen spelen in een voorstelling?

Haai:

- Welk moment in de voorstelling vond je het grappigst? (Vraag het moment in detail te beschrijven. Waar deed het je aan denken?)
- Welk dier zou jij willen zijn?

Ree:

- Welk moment in de voorstelling herkende je van thuis of op school? (Vraag het moment in detail te beschrijven. Waar deed het je aan denken? Hoe gaat dat bij jou thuis dan?)
- Als jouw ouders dieren zouden zijn, welke dieren zijn ze dan?

De laatste vraag is bij alle dieren hetzelfde. Zet hiervoor de maskers op.

Soms is immers het makkelijker om vanuit een rol te vertellen wat je bezighoudt. Welk verhaal over jezelf zou jij het liefst als een hond / ree / haai vertellen.

Misschien hebben ze net als Sterre iets wat ze lastig vinden. Met je masker op kun je dat als een haai, een ree of hond vertellen!

Hebben jullie nog verhalen voor ons? Willen jullie iets delen over wat jullie hebben gezien? Dan horen we dat natuurlijk graag. Je kunt mailen naar erica@artemis.nl.

MAAK ZELF EEN ECHTE DIEREN - SCÈNE, een extra opdracht voor wie wil

De scènes van de voorstelling waren “uit het leven gegrepen” en, over het algemeen, heel herkenbaar voor jou en voor de kinderen. De ene scène ken je van iedere dag, de andere wellicht wat meer van een afstandje.

De manier van werken in de voorstelling leent zich goed om zelf mee aan de slag te gaan. Kinderen kunnen vanuit hun eigen ervaringen ook scènes gaan maken. Op de volgende pagina vind je daarvoor een beknopte handleiding.

Om nog wat inspiratie op te doen kun je via artemis.nl/hetdier/ een aantal momenten uit de voorstelling terugkijken.

Veel plezier!

MAAK ZELF EEN ECHE DIEREN-SCÈNE

Je kunt deze opdracht alleen of samen (met 3 of 4 kinderen) doen.

Zoals je in de voorstelling zag is Sterre een gewoon meisje van 8 jaar. Ze woont met haar vader en moeder en een grote broer in Badhoevedorp. Maar er was iets wel iets bijzonders met Sterre aan de hand in deze voorstelling. Ze werd gespeeld door een hond. Haar vader was een ijsbeer, haar moeder een hert en haar broer Milan een varken. Raar? Nee hoor. In het theater kan alles.

Je zag verschillende momenten in het leven van Sterre en haar ouders, maar er zijn er vast nog veel meer te bedenken. Heel benieuwd welk moment jullie kiezen!

Stap 1: WIE

Daarvoor is het goed om eerst te weten WIE je speelt (ouder, leerkracht, kind, klasgenoot).

Bedenk daarna welk dier die rol gaat spelen. Een dier spelen kun je op allerlei manieren doen. Door heel goed een dier na te spelen of je knuffel te laten bewegen, een dier te tekenen, een foto uit te knippen, maskers te gebruiken, je te verkleeden. Je kunt het zo gek niet bedenken.

Stap 2: WAAR

Nu je hebt bepaald wie jullie zijn, ga je bepalen WAAR jullie zijn. Speelt deze scène zich af op school, thuis of op het schoolplein?

Stap 3: WAT

Vervolgens bedenk je: WAT is er aan de hand? Dit hoeft geen groot probleem te zijn, maar er gebeurt altijd iets in de scène. Misschien loopt de computer wel de hele tijd vast, komt er iemand binnen lopen, valt iemand in slaap achter de computer, of speel je een moment uit de klas dat je mist.

Stap 4: TEKST SCHRIJVEN

Schrijf eerst de teksten van de personen op. Wie (welk dier) zegt wat?

Daarna kun je aanvullen met regie aanwijzingen: wie zit of staat waar? Zijn ze dicht bij elkaar of ver uit elkaar? Praten ze hard of zacht? Wordt er gelachen of gehuild?

Stap 5: DECOR

Zijn er dingen nodig om te laten zien waar je bent of bij sommige uitspraken. Soms heb je die niet echt nodig hoor. (Kijk maar naar de voorstelling: er zijn geen borden bij het avondeten (je hoort ze alleen), geen blaadjes bij de toets. Toch is mis je die niet. Je denkt ze er als kijker vanzelf bij.)

Stap 6: REPETEREN

Bedenk nu hoe de dieren bewegen. Als je zelf verkleed of geschminkt bent is dat duidelijk. Maar hoe gaat het met de knuffels of de tekeningen. Zit je zelf onder de tafel of achter een doek om die te bewegen? Of maak je er touwtjes aan waarmee je ze kunt bewegen?

En dan oefenen! Repeteer je scène 3 keer helemaal. Loopt het vloeiend? Ken je de tekst? Weet je waar elk dier moet staan en hoe het beweegt?

(Voor een extra uitdaging: Zing de teksten of een deel ervan.)

Stap 7: PRESENTEREN

Vervolgens deel je je scène met de klas. Dat kan "live", maar ook door een filmpje op te nemen en dat daarna te delen.